

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrt leta 3.50 K, mesečno 1.20 K;
za Nemčijo za pol leta 7.90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9.50 K za četrt leta 4.80 K

Posredna številka 16 v.

Reklamacije so poštne prose.
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo
Inzerati: Enostopna peti-vrstica
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin.
večkrat po dogovoru.

46. številka.

V Ljubljani, v torek, dne 19. aprila 1910.

Leto XIII.

Državni zbor.

Dunaj, 14. aprila.

Vlada je danes dobila 40 glasov večine, kar ima zahvaliti Poljakom, ki so ostali stare politične vlačuge. Zbornica je bila jako dobro obiskana. K dnevnemu redu se je oglašil soc. dem.

posl. Seitz,

ki je naglašal, da ima predsednik določiti dnevni red, t. j. razpravne točke za sejo, ne pa delovni program za celo zasedanje. Stara navada je, da določa dnevni red konferenca klubskih načelnikov. Saj ni bilo treba, da so velikonočne počitnice trajale tri tedne. Če je pa predsednik hotel sam določiti dnevni red, bi ga bil moral napraviti nevtralnega. Predsednik se ni oziral na sklepe klubskih načelnikov, ampak na vlado. Na seji dne 10. marca se je bilo reklo: Preden se bo zbornica bavila s posojilom in preiskala temna pota našega blagajniškega, finančnega in posojilniškega gospodarstva, preden bo fin. ministru napolnila blagajne za nam popolnoma neznane namene, se mora izpolniti resna zahteva širokih ljudskih krogov ter urediti razmere državnih uradnikov in uslužbencev. Večina, ki se morda dobi danes, ker je umetno z bobnana, nakupljena in priberana, je le slučajna. Pod Bienerthom vlada sploh sam slučaj. Socialni demokratje predlagajo sledeči dnevni red: 1. Prvo čitanje službene pragmatike. 2. Prvo čitanje zakona o posojilu. 3. Razprava o volitvah, ki se niso odobrené. Glasuje naj se po imenih.

Predlog o glasovanju po imenih je dovoljno podprt. Kršč. socialci razgrajajo. Soc. demokratje kličejo: kje je gospod Hraba?

Seitzovem u protestu se pridružita Choc in Stransky.

Pri glasovanju se odkloni Seitzov predlog z 259 glasovi proti 219. Večina vlade je torej še precej klaverna.

Začne se razprava o vladni predlogi, da se najame

182 millionov posojila.

Prvi govornik je soc. dem.

posl. Ellenbogen:

Fin. min. ni vedel, kako naj utemelji svojo zahtevo. Dolge počitnice imajo najbrže namen, preprečiti redno posvetovanje o proračunu. Fin. minister izdaje denar, ne da bi prej dobil dovoljenje od drž. zbora. Proračun se namenoma zmede, tako da ga nihče ne razume. Pri nekem naročilu železnih tračnic se je žel. ministrstvo zmotilo za 12 millionov. Škofu Jegliču se je iz dež. blagajne dovolilo 500.000 K posojila na en odstotek in odpisalo 160.000 K davka. Neki banki na Češkem se je dalo 2 ali 3 milione na 1 odstotek. Državnega deficita je kriva aneksijska pustolovščina. Sedaj imamo bankrotersko gospodarstvo. Soc. demokratje torej ne morejo zaupati vladi in če žuga z razpustom zbornice bo politična neplednost vlade, upravna desorganizacija in ničvredna trgovinska politika najboljše volilno geslo. Soc. demokratje bodo glasovali proti temu posojilu. (Živahno odobravanje pri soc. dem.)

Fin. minist. Bilinski

polemizira z dr. Ellenbogenom. Sklicuje se na 40 glasov vladne večine in se hoče rogati soc. demokratom. Oni mu ugovarjajo. Tudi Bielowek misli, da mora s svojimi puhlimi dovtipi pomagati ministru. Nekateri socialisti zakličejo: Hraba! Hraba! Zdaj napravi Bielowek novo lumparijo s klicem: Vi ste sami tatovi! Soc. de-

mokratje planejo pokonci, nekateri kršč. socialci hite Bielowku na pomoč. Situacija je zelo burna. Bienerth posreduje, Bielowek retirira. Ko konča Bilinski svoj govor, prosi Bielowek za odpustanje.

K dnevnemu redu govori še Rusin Lukaševič. Potem se prekine razprava. Na vrsto pride nujni predlog radi

dalmatinskih železnic.

Utemeljuje ga posl. Vuković. Potem odgovarja domobranski minister na nekatere interpelacije. — Konec seje ob 8. zvečer.

V petek se je nadaljevalo in končalo prvo čitanje predloge o

posojilu.

Prvi je v razpravi govoril češki soc. demokrat posl. Haberman:

Kar je včeraj govoril finančni minister, ni dostojno za konstitucionalnega ministra. Vlada, ki izdaje milione, ne da bi prosila parlament za dovoljenje in žuga z revolverjem, če se ji ne bi naknadno dovolilo, si je s svojo nesposobnostjo in brezvestnostjo sama podpisala smrtno obsodbo. Zadnja leta se vodi pri nas sama zunanja politika in radi «visokih ciljev» se zapostavljajo vse ljudske potrebe. Aneksija Bosne in Hercegovine je veljala več kakor milijardo krom, seveda iz ljudskih žepov. Socialni demokratje bodo glasovali proti posojilu, da protestirajo proti vojni politiki, pa tudi zato, ker nimajo prav nič zaupanja do te vlade.

Za posojilo sta potem govorila povsem brezpomembno nemški nacionalci baron Chiari in kršč. socialci Steiner. Zanimivo je bilo, kar je povedal Rusin dr. Okunjevskij o glasovanju Poljakov. Za njim je govoril poljski soc. demokrat posl. Hudoc:

Poljska ljudska stranka, ki je z gosp. Stapinskim na čelu celo leto koketirala s Slovansko enoto, je stranka revnih galitskih kmetov. Kako bo gospod Stapinski dopovedal tem kmetom, da je zanje bolje, če ima Avstrija še več dolgov in če bodo morali plačevati še osem millionov za obresti? Za ublažitev draginje ni finančni minister genil z mezincem. Naj bi prišel enkrat med svoje volilce v Rzeszow; če človek vidi, kako čakajo izseljenci po dva, tri dni pod milim nebom, da jih potem stlačijo v nerazsvetljene, umazane vagone, mu krvavi srce. Edina tovarna za vagone v Sanoku je imela lani 1200 delavcev; sedaj jih ima komaj še 400. In delavci, ki so pravi specialisti v svoji stroki, ne najdejo doma nikjer zaslужka. Zanje nima finančni minister denarja in ga tudi ne zahteva, pač pa za večno oboroževanje.

Na predlog posl. Schachingerja se zaključila debata. Generalna govornika Loser in Vajta govorita povsem kratko. Predloga se na to odkaže proračunskemu odseku.

Na dnevni red prihaja prvo čitanje

službene pragmatike:

Prvi govornik (proti) je soc. demokrat

posl. Glöckel:

Ureditev razmer državnih uslužbencev mora obsegati troje: Državniške pravice uslužbencev se ne smejo nikakor omejiti; dati se jim mora sama uprava v vseh onih zadevah, ki se jih neposredno tičejo in rešiti se morajo najhujših gmotnih skrbi. Od svojih slug sme država zahtevati disciplino, ampak ne

podčastniške discipline.

Taka pragmatika, kakršno predlaga vlada, bi bila imela pred 40 leti morda kaj pomena, ne pa danes. V dobi splošne volilne pravice se ne sme z državnimi uslužbenci ravhati kakor z nezrelimi otroci. Za avanzma bi moralo biti merodajno vprašanje, koliko je uradnik ali uslužbenec vreden. Kvalifikacija ne sme biti tajna. Vlada je popoluoma pozabila na personalne komisije. Urediti se morajo tudi razmere pogodbenih uradnikov. Ni čuda, če se nekateri, ki imajo lakotne plače, pa jim tečejo tisočaki skozi roke, včasih zmotijo. Porotniki so že večkrat oprostili take obtožence, a vsaka taka oprostitve je obsodba države. Vlada bi rada omejila koalicijsko in peticijsko svobodo drž. uslužbencev. To se pa nikakor ne sme dovoliti. Zbornica splošne volilne pravice ima nalogo, iz te predloge napraviti tako pragmatiko, ki bo za rabo.

Na to se je prekinila razprava in so sledile interpelacije.

Prihodnja seja je v torek.

Glasovanje Poljakov.

Da je vlada pri glasovanju o dnevnem redu dobila večino, ima zahvaliti Poljakom, ki so se že dolge mesece dobrikali Slovanski Enoti, pa so jo v tako važnem trenutku pustili na cedilu. Odkod so plemeniti bratje zajeli svoje vladi prijazno prepričanje, je povedal Rusin Okunjevskij, ki je dejal:

«V poljskem klubu je bila stranka, ki je natezavala slovanskim strankam, da nastopi proti Nemcem. Naenkrat so iz teh največjih sovražnikov gospoda Bilinskega postali njegovi največji prijatelji in včeraj so vsi poljski kmetje glasovali za vlado. Ustanovila se je v Galiciji parcelacijska banka in ker so gospodje že tako razvajeni in potrebujejo velike penzije, so očitno razsipali denar in mala parcelacijska banka se je začela majati. Načelnik ljudske stranke (Stapinski) je bil v slabem položaju. Tedaj so pomagali blagajniški zakladi. Dala sta se dva miliona, sedaj je banka zopet tukej in poljska vzajemnost je zopet učvrščena. To je pač večina, za katero se lahko čestita vladi. S to večino in z njenimi načeli naj le dalje vlada proti Slovanom.

Novi kurz Poljakov.

«Poljsko kolo» je na jako viharji seji sprejelo dve resoluciji, ki lahko postaneta usodepolni za Bienerthovo vlado, če mislijo Poljaki resno, kar izrekajo v svojih resolucijah. Seveda je pri teh gospodih vedno treba previdnosti; o tem se je prepričal že vsak, kdor je imel opraviti z njimi. Človek mora biti ob vsaki njihovi besedi pripravljen na to, da zakriva postranske namene.

Zanimivi sta pa resoluciji na vsak način. Prva se glasi:

«Poljsko kolo» izreka, da je pripravljeno, glasovati za 182 millionov kron posojila in tudi za eventualno pokritje proračunskega primanjkljaja. Poljsko kolo pa odločno zahteva: 1. Vlada naj pred sklepanjem o posojilni predlogi umakne vse zapostavke iz proračuna za leto 1910. — 2. Vlada naj se še v teku leta 1910 poloti saniranja deželnih financ. Če se te zahteve ne izpolnijo, ne more kolo več podpirati vlade.»

Druga resolucija se pa glasi: «Poljsko kolo» izreka svoje obžalovanje, da se vlada ni marljivo

trudila, ozdraviti razmere v parlamentu z ustanovitvijo parlamentarne delovne večine. Poljsko kolo obžaluje, da vlada brez sile in razloga ne da parlamentu časa, da bi resil dela, ki so potrebna, da se izpolnijo številne nujne zahteve prebivalstva.

O nočni seji, na kateri ste se resoluciji, od katerih je odvisen obstanek Bienertrove vlade, sprejeli, se poroča:

Seje se je udeležil tudi bivši minister gališki, deželni poslanec A b r a h a m o w i c z in zagotavlja se, da je ta uprizoril spremembo taktike «Poljskega kluba». Prvi je predsednik dr. Glombinski naglašal, da je parlamentarni položaj prav tako brezupen, kakor je bil pred Veliko nočjo, ostro protestiral proti temu, da je vlada nekatere postavke, ki so bile v proračunu že odobrene, zapostavila ter zahteval, da se denar za te postavke še tekom tega meseca nakaže. V političnem oziru je očital vladi, da ni ničesar storila, da bi sestavila zanesljivo parlamentarno večino. Finančni minister Bilinski je branil vlado ter naglašal, da je vlada pripravljena najeti novo posojilo v znesku 55 milijonov, s katerimi bo pokrila letošnji deficit v proračunu in postavke, odobrene v proračunu, za katere manjka pokritja. Poslanec Stapinski je skušal zagovarjati Bilinskega, in je predlagal, naj se debata odgodi. Njegov predlog je bil odklonjen. Na to je dal dr. Glombinski na glasovanje resoluciji. Proti je glasovala poljska ljudska stranka s svojim predsednikom Stapinskim na čelu. Odločitev proti vladi je povzročilo 8 konservativcev, ki so glasovali za Glombinskega proti Bilinskemu.

Za volilno pravico na Goriškem.

Konec.

II.

Kakor je krivično zastopanje za deželni zbor, velja isto in v še večji meri za volilni red v občinah. Vse občine na Goriškem, se lahko reče, so z malimi izjemami občine malega kmeta, delavca ali malega obrtnika in branjevca-polukmeta. Srednjega zavednega stanu pravzaprav nikjer ni in v občinah, kjer so velika podjetja, je razmerje tako, da spravlja naravnost v nasprotje velikega industrialca s celo ostalo občino. Tudi po občinah velik del davčine nosi mali posestnik in delavec. Zaradi tega je opravičena zahteva proletariata po splošni volilni pravici tudi v občinah, ali, ako deželni zbor in vlada uvidita nujno potrebo prehodnje dobe, da se ustvari vsaj splošna kurija, ki naj voli polovico zastopnikov z izločitvijo onih, ki imajo pravico glasovanja v obeh kurijah.

III.

Enega najstarejših volilnih redov vseh stolnih mest v celi Avstriji ima mesto gorisko. Menda nobeno mesto vseh kronovin v Avstriji pa tudi ni tako zadolženo in zanemarjeno v vsakem oziru, kakor mesto gorisko. Gospodarstvo tega mesta služi lahko za strašilen vzgled. Dolgovi presegajo imovino in glavni dohodek je užitina in najemninski davek, oba davka, katera težita na splošnem prebivalstvu, torej največ na nižjih slojih. V mestu goriskem ni ne ene veleindustrije in ne more biti govora o veletrgovini. Zbog tolikoletnega zanemarjenja pa se v mestu tudi ni razvila srednja trgovina in srednja obrt, ki niti ni sposobna, da zadostja boljšim potrebam domačih konsumentov. Ostaja torej le mali obrtnik za najskromnejše potrebe mestnega prebivalstva in mali trgovec za vsakdanje potrebe. Mestno zastopstvo je dosedaj pokazalo nesposobnost, sploh ustvariti kako gospodarsko gibanje in dviganje. Brezštevilni konkurzi zadnjih 20 let kažejo moralno in materialno propadanje srednjih stanov. Ako ni velike trgovine in velike industrije, ako se je srednji stan, še v kolikor je nekdanj eksistiral, skoraj uničil, potem tudi v mestu goriskem ostane le široka masa proletariata, od katerega je pričakovati novo iniciativo in zboljšanje političnega, socialnega in ekonomičnega življenja. Zaradi tega je tudi za mesto Gorica skrajno potrebno, da se odpravi dosedanji krivični volilni red ter se uvede splošna in tajna volilna pravica, ali vsaj kot prehodna doba dá zastopstvu delavstva posebno kurijo, kjer brez vpliva ostalih razredov voli svoje zastopnike. Z njimi vstopi v mestno zastopstvo nove življenje, katero bo gonil življenski interes izmozganega in zatiranega proletariata, ob sedanjem stanju edino mogoče gonilo!

Podpisani izvoljeni in pooblašeni na velkemu avnemu shodu delavstva mesta Gorice in okolice

dne 13. marca 1910 predlagajo c. k. namestništvu v Trstu, deželnemu odboru za deželni zbor poknežene grofije Goriško Gradišanske in mestnemu municipiju v Gorici sledečo

resolucijo:

Delavci, zbrani na javnem shodu dne 12. marca 1910, obsojajo najostreje neodkritosrčno in nazadnjasko počenjanje večine deželnega zbora v preteklem zasedanju, zahtevajo za sedaj uspešen sprejem volilne reforme, ki naj proletariatu odpre široko pot kakor po sedanjem sistemu v deželno zbornico ter mu da mogočnost reprezentacije v lastni kuriji po občinah, vzdržujejo pa načelni boj za splošno in enako volilno pravico za deželni zbor in občino; zahtevajo, da se odpravi najskorejše krivični in zastareli občinski statut v mestu Gorica ter nadomesti z novim, ki temelji na demokratski podstavi ter izključuje nameravani mestvor pluralnega sistema.

V Gorici, meseca marca 1910.

Župan velemesta — socialist.

Maraikaj, nad čimer se naši mili filistri vgrajajo kakor svetnik nad hudičem, kar se jim zdi naravnost nemogoče, se uresničuje v drugih krajih, ne da bi se pogreznili svet ali podirilo nebo. Tako se je pred kratkim zgodilo v velikem ameriskem mestu Milwaukee, da so socialisti demokratje dobili večino v občinskem svetu in da je bil za župana izvoljen socialisti demokrat, sodrug Seidel.

V malih občinah se je tudi v naši bližini že večkrat zgodila taka «nesreča», da je bil rdečkar izvoljen za načelnika; na Českem n. pr. ni to že nič posebno nenavadnega. In ljudstvo je v takih občinah zelo zadovoljno z upravo. Ampak da bi veliko mesto postavilo socialisti na čelo, je pri nas, ne le na Slovenskem, ampak v Avstriji sploh še povsem izključeno; kajti take volilne pravice nimajo še nobena avstrijska občina, da bi bila taka volitev sploh mogoča; pa tudi take vlade ni, ki bi predlagala odobritev take «pregrešne» volitve.

Mesto Milwaukee je imelo že «demokratsko» in «republikansko» vlado. A to so le imena za dvoje klik, ki si hočeta obe polniti žepa na račun ljudstva. V Ameriki je kapitalizem razvit kakor nikjer na svetu ne, naravno je torej, da tudi kapitalistični rop ne pozna mej.

Milwaukee je največje mesto države Wisconsin in leži severno od Chikaga ob michiganskem jezeru. Razvilo se je čudovito hitro, kakor se razvijajo sploh le ameriška mesta. Še leta 1840 je imelo komaj 1750 prebivalcev, a leta 1900 jih je stelo že 285.000, tri leta pozneje 313.000 in danes se ceni število na okroglih 400.000. V mestu prebivajo razne narodnosti; dobra polovica je nemška. Industrija je zelo razvita; že leta 1900 je bilo v mestu 3300 podjetij, v katerih je delalo 48.000 delavcev in se je izdelalo blaga za 720 milijonov kron. Najvažnejša je kovinarska in strojna industrija, pa strojarstvo in pivovarstvo.

Volilni boj je bil zelo oster. Tudi katoliški nadškof se je zelo trudil, da bi svoje ovčice, večinoma Čehi in Poljaki, obvaroval socialističnega strupa. Pa ni pomagalo.

Novi župan, sodrug Emil Seidel, je po poklicu modelnik.

Politični odsevi.

* O sedanjem državnozbornem zasedanju javlja «Polit. Corcep», da se prekinejo seje državnoborskega zbora zaradi pravoslavniških velikonočnih praznikov že 21. ali 22. aprila; prično se zopet 4. ali 5. maja in trajajo do 12.; šele 19. maja, po binkoštnih praznikih se prično zopet redne seje, ki bodo trajale do poletja.

* Draginjski odsek je po referatu sodruga Seligerja predložil zbornici poročilo o predlogu glede oddaje javnih del. Odsek predlaga sledeče: 1. Takoj začeti z nameravanimi javnimi deli in vplivati v tem smislu tudi na druge pravne korporacije. 2. V pogojih za oddajo javnih del sprejeti take določbe glede delavcev, da bodo življenski pogoji domačim delavcem izboljšani. 3. Delavcem znižati železnične tarife. 4. Obrtnim oblastvom naročiti, da dovolijo čezurno delo le v nujnih slučajih. 5. Zbornici predložiti v najkrajšem času material glede vprašanja zavarovanja brezposelnih delavcev in podpiranja posredovanja dela in podpore brezposelnih.

* Revizijski državnozborni opravilnik ima po namenih zborničnega predsednika Pattaia obsegi sledeče določbe: 1. Omejitev prvih branj. 2. Reforma interpelacij; interpelacije se bodo morale naznaniti in se bodo obravnavale koncem seje. 3. Omejitev dobe govorov. 4. Reforma odsekov. 5.

Omejitev predmetov in obsežnosti interpelacij. 6. Določitev dni za seje in trajanje sej. 7. Pavširanje dijet. 8. Poostrenje disciplinarnih sredstev. Zdi se nam, da bo ta kaša vendar le nekoliko prevroča.

* V hrvaškem saboru je zopet prišlo do bur-nih prizorov med Frankovci in koalicijo. V imenu Frankovcev je namreč govoril katehet dr. Bošnjak o indemiteti ter napal koalicijo. Ko je rekel, da so poslanci koalicije nasprotniki dinastije, je nastal vihar in klici «denuncijant». Predsednik mu od-vzame besedo. Za njim je govoril posl. grof Kul-mer, ki je označil Bošnjakov govor kot obreko-vanje najnižje vrste. Ban Tomašić je izjavil, da Frankovci s svojo taktiko ne bodo dosegli ničesar niti napram zgoraj, niti pri narodu. V današnjem govoru se pojasačuje dr. Mile Starčević, zakaj se je ločil od dr. Franka.

* Budimpeštansko državno pravdnštvo je vložilo tožbo proti bivšim poslancem Zachariasu, Hofmanu, Madarasu in Daugovom zaradi napada na ministrskega predsednika grofa Khuena. Toži jih radi hudodelstva nasilnosti, zagrešenih na urad-nih osebah in radi pregreška težke telesne poškodbe.

* Bivši ogrski minister Kristoffy je izjavil o stalšču krone z ozirom na splošno in enako vo-lilno pravico: Program vlade je tudi program dvora, namreč: splošna volilna pravica. Tisza deluje sicer proti temu, kaj bo pa rekel dvor k temu posto-panju, je še vprašanje: Faktum je, da se naziranje nadvojvode Franca Ferdinanda krije z mnenjem vladarjev. — Prestolonaslednik se je pa ob pri-liki izjavil: Mogoče je bilo nepotrebno vpeljati v Avstrijo splošno volilno pravico; na Ogrskem se pa to mora brezpogojno zgoditi, ker je državna potreba!

* Bolgarska kabinetna kriza. V najkrajšem času se pričakuje odstop Malinovega kabineta. Vzroki krize so neuspehi v notranji in zunanji politiki. Vsled krvavih izgrediv v Ruštuku je prišlo mini-strstvo v nasprotje z lastnimi demokratskimi načeli. Carjevo potovanje v Carigrad tudi ni imelo nobe-nega uspeha. Naslednik Malinova bo pa brzkone dr. Vazil Radoslavov, ki je nasprotnik ruskega vpliva v Bolgariji.

* Bolgarsko-srbska carinska zveza. Ob pri-liki poseta kralja Ferdinanda v Belgradu se pod-piše bolgarsko-srbska carinska zveza.

* Italijanske zračne vojne ladje. «Lokalanr.» poroča iz Rima, da hoče vojno ministrstvo posta-viti v Verono in Benetke po eno veliko zračno ladjo s 4000 kub. met. vsebine. Ena pa ostane za šolske namene v Braccianu. Tudi vojna mor-narica dobi že l. 1911 poseben vojaški vodljiv zrakoplov.

* Turški sultan je vsled naporov in razbur-jenja, katero so povzročili obiski tujih vladarjev in arnavtska vstaja, zbolel in mora ležati.

* Politični preobrat na Grškem. Po razpustu častniške lige se pripravlja zopet preobrat: čast-niki so se sprijaznili s prestolonaslednikom, vodjo bivše vojaške lige. Zorbasa se ostro napada po ča-sopisju in se mu očita, da z revolucijo ni ničesar dosegel, kralja pa se poziva, naj stopi v boj za preosnovo uprave in ustave.

Dopisi.

Jesenice. (Dr. Šustersičev shod v senci baje netov.) Napovedani shod po § 2., za ka-terega so naši klerikalci bobnali stirinajst dni po klerikalnem časopisju, se je vršil v nedeljo 10. t. m. na tako klaverno način, da tega niti sami niso pričakovali. Iz osmih občin so pripeljali dušni pa-stirji svojo čredo v tako malem številu, da so komaj napolnili zborovališče. V tovarni so agitirali od moža do moža, a vzlic temu ni bilo niti pe-tina tov. delavstva na shodu. Na kolodvoru so Šustersiča pričakovali farji in žandarji, a mož se je rajši pripeljal v avtomobilu. Šustersič je bogat gospod, grajščak, ki ima obilo denarja, in že ta prihod v avtomobilu je napravil slab vtisk na Je-seniško delavstvo. Ne bomo razlagali njegovega govora, ki je bil poln fraz o slovenski domovini, o moči S. L. S., a eno pa moramo pibiti. De-lavstvo je šlo na shod z željo, da sliši govornika samega, kaj je storil za delavstvo, kakšne predloge je stavil v prid proletariatu v zbornicah. Pa je bilo bridko varano. Že po shodu so nam njegovi lastni pristasi prav dali, kar smo že večkrat ome-nili, da Šustersič ni storil nič za delavsko ljudstvo. Veliko je govoril za kmete, zabavljaj čez liberalce in soc. dem., a za delavstvo pa ni imel nič pove-dati. To si bo jeseniško delavstvo tudi znalo tol-mačiti, o tem smo prepričani. Delavstvo hoče ce-nejšega kruha, cenejšega mesa, starostno zavaro-vanje, volilno pravico v deželi in občini, a on jih je pital z nacionalnimi frazami, zmešanimi s poli-tičnimi otrobi. Ali more dr. Šustersič danes poka-zati le najmanjši uspeh od svoje obstrukcije v dr-žavnem zboru? Kaj ima danes slovensko ljudstvo od obstrukcije? Takrat ni obstruiral, ko so mi-nistrom dajali dvojne penzije, tudi takrat ne, ko so sklepali o kanonih, obstruirati je začel takrat, ko bi imel priti na dnevni red pooblastilni zakon, ki bi vsaj nekoliko omejil neznošno draginjo. Zato pa ni imel delavstvu nič povedati, rajši je za-bavljaj o Ferrerju, ki že davno počiva v grobu, in sploh o vsem, kar diši po napredku. Vprašal sem klerikalnega zaupnika, kaj je dr. Šustersič povedal

za delavstvo; rekel je: veliko je govoril, povedal je pe malo, za delavce pa nič. Ves govor se je sukal o našem gerentu Čekulju, ki je prišel v konflikt z okrajnim glavarjem; tega si je Suštersič najbolj privoščil. Mučen vtis je napravil na človeka prizor pred katoliškim domom. Zandarmerija z nasajenimi bajoneti je patrolirala gorindol; kdor je prišel pred zborovalna vrata, je bil ogledan od spredaj in zadaj, če je njihov, zaved. delavstvu se je zabranjeval vstop, vsak se je moral izkazati z vabilom, notri pa je vodja klerikalne stranke vpil in zabavljaj, za aplavz in ploskanje so pa že poskrbeli farovski petelini. Nehote se človek vpraša, ali je mogoče, da danes zboruje stranka slovenskega ljudstva, ki večini niti ne dovoli vstopa? Zakaj se je vendar Suštersič bal nasprotno mislečih? Ne, to ni stranka slovenskega ljudstva, to je klerikalna klika, ki dan za dnevom izgublja več tal pod nogami na Jesenicah, a na njeno mesto stopa stranka jesenjskih trpinov, soc. demokratov. Se isti dan je spregledalo nekaj delavcev in vstopilo v naš tabor. Počasi se vrši preobrat, a sigurno. Zato lahko rečemo, prihodnost je naša in mora biti naša.

Pulj. Iz puljske garnizije se nam poroča: Neverjetno je, kaj se vse doživlja v današnji takozvani »prosvitljeni dobi« pri 87. pešpolku. Dan za dnevom nove krivice! Tako smo zopet imeli čast videti, kako se je pokazal v pravem zmislu srednjeveškega viteza g. nadporočnik Jonas s tem, da je nekega vojaka svoje stotnije, z imenom infanterista Brega, pri popoldanski večbi dne 30. marca na dvorišču vojašnice udaril z golo sabljo. Posledice, ki jih je zapustil ta »viteški udarec«, nam niso znane. Vemo pa samo toliko, da je močno zažvenketalo, kar je gotovo vsakemu človeku, ki je nekaj visjih pojmov, nego so živalski, moral vzbuditi zgraženje nad takim početjem. Gospod nadporočnik Jonas je nenavadno močne in velike postave, med tem ko je dotični prostak primerno slabe narave. Že s tega stališča nikakor ne služi v čast gospodu nadporočniku, da se je poslužil proti slabotnemu vojaku — goli sablje! Akoravno vzamemo stvar z vojaškega stališča, nikakor ne moremo misliti, da je tako ravnanje »častno«, seveda, še manj pa da je pošteno. Ako se gospod nadporočnik zaveda svojega »častnega stanu«, tedaj bo gotovo zaznal, da je tako ravnanje le — skrumba njegovega orožja. To smo hoteli le mimogrede omeniti; sicer pa pustimo to razmišljati g. nadporočniku samemu. Mi pa smo radovedni samo, kaj porečejo temu višje vojaške oblasti? Ako se takemu početju ne bo storil kmalu konec in ako se dotičniki ne bodo pozvali v preiskavo in jim prisodilo, kar so zaslužili, tedaj smo primorani pozvati naše gg. državne poslance, da na pristojnem mestu povedo, kar gotovo ne bo dobrodošlo v zadevnih krajih. »Svaka sila do vremena!« Ali bo dotični vojak nastopil pot pritožbe, nam ni znano. Vsekakor dvomimo, ker se navadno pritožbe zavirajo in raziskujejo toliko časa, da slednjič ni izključeno, da se kaznuje tisti, ki se mu je dogodila krivica. Ker torej vidimo, da se z vojaki ne ravna vojaško in kakor jamčijo predpisi, temveč se po njih slednjič se udriha, smo primorani, da spravimo tudi mi stvar izven vojaških krogov, kjer se bode gotovo treznejše razpravljalo in smo tudi prepričani, da se bodo našla pota, ki napravijo takim sirovostim konec.

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne, kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. . . Agitirajte povsod za **„Rdeči Prapor“!**

Domače vesti.

— Veliko parado so imeli v torek v Trstu. Spustili so novo bojno ladjo v morje in kadar se krsti nov morilni aparat, je za kapitalistično družbo vedno slovesnost. O tej krščanski paradi se poroča sledeče: Že ob 10. dopoldne se je nabrala na slavnostnem prostoru tehničnega zavoda pri Sv. Marku velika množica ljudstva. Cele trume gledalcev je bilo videti tudi na vseh višinah krog Sv. Jakoba in Lloydovega arsenala. Zunaj na morju je pa že stala pripravljena c. in kr. eskadra, da pozdravi svojo novo sestro. Ob grmenju topov z vojnih ladij, se je blizala v tržaški pristan vojna jahta »Lacroma« s prestolonaslednikom Francom Ferdinandom in soprogo, ki sta prišla sem z brionskih otokov in bila pozdravljena od namestnika in drugih oficijelnih oseb. Kmalu na to so topovi naznanili, da se bliža slavnostnemu prostoru botra novi ladji cesarjeva hči, nadvojvodinja Marija Valerija in njen soprog, Fran Salvator, ki sta se nahajala na vojni ladji »Miramar«. Novo vojno ladjo je blagoslovil superior vojne mornarice, monsig. Uředniček, nakar je poveljnik vojne mornarice, admiral Montecuccoli, naprosil krstno botro nadvojvodinjo Marijo Valerijo, naj krsti novo vojno ladjo in jo izreči svojemu elementu. Nadvojvodinja je po kratkem govoru pritisnila na električni gumb in običajna steklenica šampanjca se je razbila ob boku ladje, nakar je ista ob grmenju topov, sviranju vojaške godbe in ob veseljem vzklikanju množice zdrknila v morje. Nato sta se prestolonaslednik in soproga odpeljala v Gradež in med potoma

obiskala v Miramaru bivajočo princezino Elizabeto Windischgrätz, hčer pokojnega prestolonaslednika Rudolfa. Nadvojvodinja Marija Valerija s soprogo se je pa odpeljala na vojno ladjo »Miramar«. Zvečer je bila razsvetljava vojnih ladij, katero je občudovalo na tisoče in tisoče ljudi. Ob tej priliki je bilo opaziti v Trstu mnogo tujcev od vseh mogočih strani. — Nova vojna ladja je enake velikosti, kakor ladji »Erzherzog Franc Ferdinand« in »Radezky«. Dolga je 137 37 m, a široka 24 50 m s 14 457 tonelati in 20 000 konjskimi silami. Prevzi lahko 205 morskih milj na uro. Koliko je veljala, je seveda postranska stvar. Kdo bi sploh vpraševal za to? Saj smo v Avstriji bogati in si lahko dovoljujemo take »spase«.

— **Prošt Faldutti**, o katerem se je trdilo, da postane škof v Trstu, izjavlja v glasilu čeških klerikalcev »Čechu«, da so vse vesti o njegovem nasledstvu za Naglomi izmišljene.

— **O železniški nesreči pri Miljah**, ki je zahtevala troje človeških žrtv, je sedaj kar tiho. Menda zato, ker se ne more v tem slučaju navedeti krivde kakšnemu ubogemu čuvaju ali sprevodniku. Če bi bilo kaj takega mogoče, bi bil dotični gotovo že v luknji. Tako pa se bo menda reklo: Burja je poslal ljubi bog in njega ne moremo posaditi na obtožno klop. Stvar pa vendar ni tako enostavna. Burja ni pripibala nepričakovano, ampak je že v Trstu razsajala, da je v novi luki metala opeko in dimnike s streh. V takem viharju pa promet sploh ni dovoljen in onega lokalnega vlaka že iz Trsta ne bi bili smeli pustiti. Zato seveda nima skrbeti premikač ali strojevodja, temveč nekoliko večje glavice. In ker je tako, se bo nesreča lepo pozabila. Mrlič so pokopani, pa naj počivajo v miru. Bo pa drugače, kadar bodo lahko prijeli kakšnega ubogega skladišnega delavca.

— **Za dopolnilne občinske volitve** v Ljubljani je bil med liberalnimi kandidati na plakatih naveden neki Šega; tudi v »Slov. Nar.« je bilo njegovo ime. Zdaj je pa na njegovem mestu zopet nadenženir Kobler iz tobačne tovarne. Volilci se vprašujejo, kdaj, kateri je pravi kandidat in kaj pravzaprav pomeni to menjavanje. Ali ni tu zopet kakšna mala spletkarija vmes?

— **Polizkušeno zastrupljenje s kroglicami** o katerem smo v četrtek poročali po »Sl. Nar.«, je napravilo v naši javnosti precejšno senzacijo. O skrivnostni aferi je sedaj znano to: Gospa Marija Hamerlitz v Logatcu je dne 4. aprila prejela pismo naslednje vsebine: »Ljubljana, datum poštnega pečata 1910. Cenjena gospa! Po pošti prilagam najbolje zdravilo ravno za Vašo bolezen, za katero sem zvedel pri dr. Gregoriču ter mi je Vas nasvetoval. Vzemite vsak večer predno se vležete 5 (pet) kosčkov, jih dobro zdrobite v mežnarju ter zavžite v kozarcu z vodo. Vam zajamčim, da se bodele bolje počutili in zadobili opet zadostno krvi. Vas pozdravljam z odličnim spoštovanjem dr. Levičnik«. — Gospa Hamerlitz je res hotela zavžiti pet kosčkov poslanega »zdravila«. To pa je preprečil njen soprog, a po hudem odporu gospe Hamerlitz in petnajstletne hčerke. Obe sta namreč povdarjali, da ne gre zavračati zdravila, češ, dr. Levičniku, ki je dolgoleten, znanec hiše, bi se gotovo zelo zamerili in bi zavrnitev zdravila imela na sebi nekaj umazanega, kakor bi se dr. Levičniku ne hotelo plačati. Gospod Hamerlitz je pisal dr. Levičniku, da se mu zahvaljuje za izredno skrb za zdravje njegove žene, da se žena sedaj dobro počuti in se rabi zdravila. Obenem je naročil logaški pošti, da naj vrne poštni paket odpošiljalcu. — Dr. Levičnik mu je takoj odgovoril, da nikdar ni govoril z dr. Gregoričem o gospe Hamerlitz in da ji ni poslal nobenega zdravila. Obenem je prosil pojasnila. Gosp. Hamerlitz mu je potem poslal prepis zgoraj priobčenega pisma, na kar je dr. Levičnik napravil ova d bo pri državnem pravdnistvu. — Stvar je sedaj v rokah sodnije. Kroglice, ki so bile poslale gospe H., so mišji strup, takozvani »Kreatol Mausegift« iz tovarne Zigmunda Herzoga v Pozunu, odkoder so ga dobile nekatere ljubljanske trgovine, misleče, da ni strupen za ljudi. Toda glavna sestavina tega preparata je barijev karbonat, ki je strupen tudi za ljudski organizem in lahko povzroči smrt. — Dogano je, da je bil strup oddan na ljubljanskem poštnem uradu 1. dne 3. aprila med 1/4 in 1/10. dopoldne. Osebi popis tistega, ki je oddal pošiljatec, je znan. Dve različni priči, ki nista med seboj v nikaki zvezi, sta neodvisno druga od druge popisali dotično osebo skoro enako. Obe priči pravita, da je bil odpošiljalec star 25 do 30 let, je srednje velikosti, srednje močan, belega obraza, da ima srednjemočne brke in je ostrizen tako, da dela glava zelo svetel ali gol vtisk. Bil je dobro oblečen in imel na glavi polcilinder. Po trditvi ene priče je imel odpošiljalec črno salonsko suknjo, po drugi pa črn površnik. Preiskavo vodi sodnik gosp. dr. Mirko Grasselli.

— **Dva poskušena samomora v Trstu.** 24letni Albert Spaini, stanujoč v ulici G. Vassari št. 2, si je iz neznanega vzroka poglaval v ponedeljek večer kroglico iz revolverja v levo stran prsi in se težko ranil. — Isti večer je neki 14letni dijak Just Demartina, stanujoč v ulici Sebastian, hotel s karborno kislino izvršiti samomor, ker je dobil v šoli slab red. Prepeljali so ga v bolnico.

— **Katoliški »Slovenec«** je bil v soboto zopet zanimiv. Govori se, da postane neki Nemeč, ki zna tudi kolikor toliko italijansko, škof v Trstu. Da je to »Slovenca« razjezilo, bi se ne bilo čudno. Za taka mastna mesta so boji med katoliškimi tekmeči vedno hudi. A če se natančno čita »Slovenčeva« notica, bi jo človek še enkrat prebral, preden verjame svojim očem. Kajti v njej je nekaj tako neverjetnega, da bi se še najlažje mislilo, da je v uredništvu niso čitali, preden je šla v tisk. Klerikalno glasilo namreč kar žuga, da pojde slovenski narod — proč od Rima. Slovensko ljudstvo — pravi — je verno in vdano, a preveč naj se nikar ne izkuša njegova vernost in vdanost. Ne vemo, kaj poreko pri tržaški pravoverni »Zarji«, pa goriški »novostrujarji iz srednjega veka«, kadar prečitajo to notico. A bilo bi res nad vse pikantno če bi začeli v »Slovencu« maenkrat priporočati nekdanjo — ricmanjsko taktiko. Pa ne, da bi bil nemara komet tako čudovito vplival na klerikalno uredništvo?

— **Občinski svet ljubljanski** ima v torek, dne 19. aprila 1910 ob šestih popoldne v mestni dvorani izredno sejo.

— **Vsled znane nesreče v Okoritu na Ogrskem**, kjer je na plesu v lesenem skednju zgorelo nad 300 ljudi, je štajersko namestništvo izdalo vsem političnim oblastvom strogi ukaz, da se naj prepovedo vsi plesi in veselice v lokalih, ki niso dovolj varni pred ognjem in nimajo po več izhodov; tudi se naj ostro pazi, kako so taki lokali okrašeni in kako se razsvetljujejo.

— **O zavodu »Banca popolare«**, ki se je lansko leto v Gorici finančno zrušil, se še sedaj ne ve nič gotovega, kolika je škoda. Gotovo pa je, da znaša izguba nad eden milijon kron. Deželnega poslanca Lenassija so kot sokrivca takoj zaprli, a ravnatelj banke, Colle, je pravočasno pobrisal preko meje. Sumilo se je, da on gotovo največ ve o nerednostih in da so ga radi tega pustili uiti. Sedaj so ga pa našli na otoku Krfu in ga pripeljali v Gorico, kjer bo morda pred sodiščem razkril tajinstveni polom zavoda »Banca popolare«.

— **Živa zakopana?** V Gorici je umrla v mestni ženski bolnišnici 62letna Jožefa Grča. Ko so jo zagrebli v grob, so slišali iz groba nekaj zamolklega, zvenelo je na ušesa vstrašenih ljudi, ki so stali ob grobu, kot nekako trkanje. Vsi prebledeli, zlasti ženske, so zahtevali, da se mora zakopano takoj odkopati. Čuvaj na pokopališču je takoj telefoniral na magistrat in policijo; tačas so starko odkopali. Ko so zdravniki odprli krsto, je videlo občinstvo, da leži mrtva tako, kakor so jo položili v krsto. Odkod torej ono trkanje? Revez je revež in še ko umre, delajo z njim grdo. Čuvaj na pokopališču v Gorici je rekel, da tako pokanje ni nič tako kaj nenavadnega, ko napravijo krste bolnišnici za reveže včasih in že napol gnilega lesa. Ko pride na krsto zemlja, pa počijo deske ob strani. Tako je bilo tudi v opisanem slučaju. Med prebivalstvom v Gorici pa krožijo fantastične vesti, kako so neko žensko živo pokopali, kako so jo odkopali ter našli na ustih ležečo i. t. d. Vsekakor pa je ta dogodek vrgel slabo luč na gorisko mestno bolnišnico, katere že tako ne slovi kot posebno vzorna.

— **Železo v Istri.** V Poreču se mudi angleški inženir White, ki preiskuje v imenu neke angleške družbe, da li se nahaja v Istri železna ruda. Dosedanji uspehi so baže povoljni.

Sodrug!
Prvi majnik
se približuje.
Skrbite za dostojno praznovanje!

Zadnje vesti.

Razmere na Ogrskem. Budimpešta, 18. aprila. Domobranski minister je prepovedal nabore, dokler se ne vrnejo ustavne razmere.

Budimpešta, 18. aprila. Vlada stranka je doslej razglasila 28 kandidatov.

Proganjanje židov na Ruškem. Podwoleczyska, 18. aprila. Z vsakim vlakom prihajajo številne židovske družine, ki so izgnane iz Kijeva. Doslej je dobilo 642 žid. družin, ki štejejo 2700 oseb ukaz, da zapuste do židovske velike noči Kijev. Tudi za bolnike ni izjeme.

Vstaja na Kitajskem. Hankav, 18. aprila. Vse hiše tujcev so zažgane. Ukazalo se je, da se imajo izprazniti vsi misijoni po pokrajini.

Ponesrečen balon. Eschwege, 17. april V balon »Delitzsch« je tresčila strela. Štiri osebe so ubite.

Vstaja v Albaniji. Solun, 18. aprila. Vesti, da je v severni Albaniji že vse mirno, so prezgodnje. V Djakovem so Arbanasi razburjeni in se zbirajo dve uri od mesta. Enako se poroča tudi z Ghilana. V zadnjih bojih so Arbanasi izgubili 230 mrtvih in 60 ranjenih.

Židarji in židarski delavci, pozor! Po Slovenskem, zlasti po Goriškem in Spodnjem Štajerskem hodijo agentje, ki iščejo židarjev za Švico.

Svarimo jih, naj se nikar ne dajo zapeljati po obljubah po visokih plačah, ki se nikdar ne izpolnijo. Agentje pri svojem lovu na zidarje in zidarske delavce ne povedo da je v Winterthuru in okolici stavka, ki traja že nad devet mesecev; delavska solidarnost torej zahteva, da se s takimi agenti povsod, kjer se pojavijo, temeljito obračuna. Vsak sum je takoj naznaniti Strokovnemu tajništvu v Ljubljani ali pa naravnost na naslov: Streikkommission der Maurer, Winterthur, Schweiz. Torej ne v Švico! Zaupnike strokovnih in političnih organizacij se naproša, da pouče vse zidarje in zidarske delavce v njihovem okraju.

**: Deželna organizacija jugoslovanske :
socialno demokratične stranke v Trstu**
sklicuje

v nedeljo, dne 24. aprila 1910

v „Delavski dom“

ul. Boschetto 5, I. nadstropje

deželno konferenco

s sledečim provizoričnim dnevnim redom:

- 1.) Konstituiranje konference in izvolitev odseka za pregledovanje mandatov.
- 2.) Poročila političnega odbora in nadzorovalnega odseka.
- 3.) Politični položaj in taktika.
- 4.) Ljudsko štetje.
- 5.) Organizacija, agitacija in tisk.
- 6.) Kulturna organizacija.
- 7.) Volitev novega političnega odbora in nadzorovalcev.
- 8.) Slučajnosti.

Začne se konferenca **točno ob 9. dopoldne** in traja, z dvehurnim opoldanskim odmorom, do izčrpanja dnevnega reda.

To deželno konferenco tvorijo: zastopniki krajnih organizacij jugoslovanske socialno-demokratične stranke v mestu in tržaški okolici, zastopniki strokovnih, kulturnih in gospodarskih, v zmislu socialno-demokratičnih načel delujočih organizacij, zastopniki strokovne komisije in socialističnega časopisja ter odbori krajnih organizacij.

Krajne organizacije, ali pa sodrugi posameznih mestnih okrajev, ki niso še združeni v krajne organizacije, pošljejo na konferenco za vsakih prvih 10 članov po dva, za vsakih nadaljnjih 10 pa še po enega zastopnika.

Strokovne, kulturne in gospodarske organizacije pošljejo za vsakih prvih 20 slovenskih članov po dva, za vsakih nadaljnjih 20 pa po enega zastopnika; vsekakor pa ne več kot 8 zastopnikov.

Imena zastopnikov naj se naznanijo najkasneje do 20. t. m. političnemu odboru v Delavski dom.

Politični odbor
jugoslov. soc.-dem. stanke v Trstu.

Iz stranke.

o Majski slavnostni spis izide v najkrajšem času, vsled česar je nujno potrebno, da ga organizacije in zaupniki nemudoma naroče, ker je prav lahko mogoče, da ga bo pozneje zmanjkalo. Organizacije in zaupniki, ki so dobili pismena obvestila, so naprošeni za čimprejšan odgovor. Cena posameznemu izvodu bo 24 vin. Organizacije in kolporterji dobe spis ceneje. Za naročbo zadostuje dopisnica, ki jo je poslati na naslov: Upravištvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Seidenburgova ulica št. 6. Spisi, ki se naroče, se morajo tudi razpečati, ker nazaj se ne bodo jemali pod nobenim pogojem. Letošnji majski spis bo izredno poučen in zanimiv, zlasti v organizatoričnem oziru; zato se pa nalaga organizacijam in zaupnikom v dolžnost, skrbeti za to, da pride spis vsakemu sodrugu in sodruginji v roke.

o Številne naročbe na majski znak, ki prihajajo v Ljubljano dan za dnevom iz vseh krajev Slovenske, pričajo, da je zanimanje za ta znak med sodrugi in organizacijami izredno veliko. Prva pošiljatev tovarne je že popolnoma pošla in če pojde tako dalje, se bo naročbam, ki se bodo zakasnile, le težko ustreglo. Prosimo torej še enkrat, da se z naročili pozuri, ker sicer se utegne zgoditi, da tovarna ne bo mogla opraviti dela v pravem času. Cena posameznemu kosu je 20 vin., pri večjem

odjemu se dovoli 20 do 40 odstotkov popusta. Preostali znaki se ne vzamejo nazaj. Za naročilo zadostuje dopisnica, ki se pošlje na naslov: Ivan Kocmur, Ljubljana, Gosposka ul. št. 12. — Prvega maja ne sme biti sodruga, ki bi bil brez majskega znaka jugoslov. socialne demokratične!

o Delavski kolek za Kranjsko, Štajersko in Koroško. Založništvo tega koleka, ki je slično onemu za Goriško, Istro in Primorsko, je po nalogu izvrševalnega odbora stranke prevzel sodr. Ivan Kocmur, pri katerem imajo organizacije in zaupniki na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem odslej napravljati svoje naročbe. Organizacije na Goriškem, Primorskem in v Istri naročajo kolek slej kakor prej pri sodrugu Jos. Petejanu v Gorici. Sodrugi in organizacije, tako strokovne kakor gospodarske, so naprošene, da se pridno poslužujejo delavskega koleka, ki utegne donosati stranki čedne dohodke. Rabi se lahko kot pečatna znamke pri poštnih pošiljках, kakor: pismih, zalepkah, dopisnicah, razglednicah, zavojih itd. Naj se ne odda nobena pismena ali kaka druga pošiljatev, da bi ne bilo na njej delavskega koleka. Dalje se lahko naleplja na vstopnice pri raznih delavskih priredbah, na dopisnice in zalepke pri šaljivi pošti ter tudi na dobitke pri srečolovu, tomboli itd. Noben sodrug naj ne gre na volišče, ne da bi poleg imena kandidato-vega ne nalepil vsaj en delavski kolek. Vsaka delavska veselica ali druga priredba služi tudi v to, da se razpeča čim več delavskega koleka. Prosijo se še posebno vse strokovne in gospodarske organizacije, naj sklenejo, da se vsa pisma opremijo z delavskim kolekom. Naročbe iz Kranjske, Štajerske in Koroške je pošljati edino na naslov: Ivan Kocmur, Ljubljana, Gosposka ulica št. 12. Cena koleka je v Ljubljani ista, kakor v Gorici. Posamezen izvod stane 2 vinarja. Manj kakor 50 kolekov se po pošti ne pošlje, izvzemši če se obenem vpošlje tudi denar. Da ni preveč nepotrebnih strokov (za naknadno pošiljanje denarja in eventualne opomine), se priporoča, da se obenem z naročbo vpošlje tudi denar (lahko tudi v poštnih znamkah). — Sodrugi in organizacije, sezite po delavskem koleku!

o Strankin znak, ki bo stalne vrednosti in ki se bo lahko nosil v gumbnici, ovratnici ali pa za trakom na klobuku, založi izvrševalni odbor stranke koncem meseca maja. Znak bo imel obliko gumba v obsegu vinarja k ozkim zlatim ter širšim belim robom ter rdečo, od zlatega obročka obdano sredino. Na rdečem temelju se bosta nahajali dve zlati sklenjeni roki s kladivom, na belem širokem robu pa zlat napis „Ljudstvu pravica!“ Znak bo torej prav ličen in priporočljiv. Cena mu bo 40 vinarjev. Na željo se že zdaj vpošlje vzorec, če se naročilo priloži znamka za 40 vin., večjih množin pa se še ne oddaja. Več tedaj, ko se prične z razpošiljanjem. Naročalo se ga bo pri sodr. Kocmuru.

Promet.

Pogrebno zavarovanje. Prvi kranjski pogrebni zavod je sklenilo z mestno ces. Fran Josipa jubilejno zavarovalnico za življenje in rente na Dunaju pogodbo, s katero se dosega splošne interese zele pospešujoča novost na polju pogreblov. Tekom dvoletnega trajanja pogrebne zavarovanja na Dunaju se je sklenilo 6000 zavarovalnih pogodb na celotno svoto 4.000.000 kron. Zavarovalne kategorije, katerih je 11, se stopnjujejo tako, da so mesečne premije različne od 40 vin. do 9 kron. V zvezi z zavarovanjem je tudi ustanova, da se lahko položi kapital za pokritje bodočih pogrebniških stroškov naenkrat ali v mesečnih obrokih, s čimer se dosega enak namen kakor z zavarovanjem. Ker je zavarovanje kot pravo ljudsko zavarovanje brez zdravniške preiskave omejeno na najvišje dobo 50

H. Suttner
Ljubljana Mestni trg
nasproti retovž.

Priporoča svojo bogato zalogo pravih švicarskih ur, zlatnine in srebrnine najfinjšega izdelka po najnižjih cenah. Blago le prve vrste. Cenik na zahtevo zastoj in poštne prosto. Obrnite se zanesljivo na domačo tvrdko, kjer boste najbolje postreženi. 84

let, pride ustanova za polaganje kapitala zlasti onim osebam v prid, ki so prekorale 50. leto. Sedaj se oživotvore te uredbe tudi v Ljubljani. S tem, da je dunajski pogrebni zavod sklenil take pogodbe s prvimi pogrebniškimi zavodi vseh deželnih mest, se bo pogreb tudi tedaj lahko izvršil v zmislu zavarovanja, če v Ljubljani ali kje drugod zavarovani izpremeni bivališče. Zavarovanje je že aktivirano in je želeli, da bi prebivalstvo naklonilo temu pravemu dobrodelnemu podjetju tisto uvaževanje, ki ga zasluži z ozirom na svoj socialni pomem.

Močenje postelje

30-24

se jamčeno ozdravi takoj. Pojasnila brezplačno. Sporočiti je starost in spol. Tople zahvale. Zdravniško priporočeno.

Zavod „Sanitas“

Velburg P 348 (Bavarsko.)

Gostilna „Pri panju“

== Vegova ulica št. 10 ==

se priporoča za mnogobrojen obisk

lastnik **Leonardo Galante**

ima najboljše pijače; dobiva se izboren „pelinkovac“, goriška, istrska, dalmatinska vina in dolenski cviček po najnižji ceni.

26-4

Kavarna
„Unione“ v Trstu
ulica Caserma in Torre Blanca
se priporoča.

lv. Jax & sin
Ljubljana
Dunajska cesta št. 17
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji „Adler“.

Uozna kolesa.

— Ceniki zastoj in franko. — 8

Častiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

52-42

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

posesnik in premiran medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri št. Petru na Krasu.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon št. 168.

v Ljubljani

priporoča svoje

Izborna pivo v sodcih in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

Telefon št. 168.